

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Avaldamismärge:

Välisministeerium
välisleping
algtekst
RT II 2010, 8, 0

Rassilise diskrimineerimise kõigi vormide kõrvaldamise rahvusvaheline konventsioon

VAREM AVALDATUD DOKUMENDI TÕLKE UUS REDAKTSIOON

Välisministeerium esitas Riigi Teatajas avaldamiseks «Rassilise diskrimineerimise kõigi vormide kõrvaldamise rahvusvahelise konventsiooni» (varasem pealkiri: *Rahvusvaheline konventsioon rassilise diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta* – RT II 1995, 5/6, 30) parandatud eestikeelse tõlke.

Konventsiooni osalisriigid,

arvestades, et Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikiri rajaneb põhimõttel, et kõik inimesed on võrdsed oma väärikuselt ning et kõik organisatsiooni liikmesriigid on kohustunud tegutsema ühiselt või iseseisvalt koostöös organisatsiooniga, et saavutada Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni üht eesmärki edendada ja soodustada inimõiguste ja põhivabaduste üldist austamist ja järgimist, tegemata vahet rassi, soo, keele või usutunnistuse järgi;

arvestades, et inimõiguste ülddeklaratsioonis kuulutatakse, et kõik inimesed sünnivad vabade ja võrdsetena oma väärikuselt ja õigustelt ning et igal inimesel peavad olema kõik selles deklaratsioonis nimetatud õigused ja vabadused, olenemata tema rassist, nahavärvusest või rahvuslikust päritolust;

arvestades, et kõik inimesed on seaduse ees võrdsed ning neil on õigus seaduse võrdsele kaitsele igasuguse diskrimineerimise ja diskrimineerimisele õhutamise eest;

arvestades, et Ühinenud Rahvaste Organisatsioon on hukka mõistnud kolonialismi ning sellega seotud segregatsiooni ja diskrimineerimise, ükskõik kus ja missugusel kujul need ka ei avalduks, ning et koloniaalmaadele ja -rahvastele iseseisvuse andmise 14. detsembri 1960 deklaratsioon [peaassamblee resolutsioon nr 1514 (XV)] kinnitab ja deklareerib, et kõigele sellele on vaja viivitamata ja tingimusteta lõpp teha;

arvestades, et Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni rassilise diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise 20. novembri 1963 deklaratsioon [peaassamblee resolutsioon nr 1904 (XVIII)] kinnitab, et kiiremas korras tuleb kogu maailmas kõrvaldada rassiline diskrimineerimine kõigis selle vormides ja ilmingutes ning tagada, et mõistetaks ja austataks inimväärikust;

olles veendunud, et igasugune rassierinevustel rajanev üleolekudoktriin on teaduslikult vale, kõlbeliselt taunitav ning sotsiaalselt ebaõiglane ja ohtlik ning et rassilist diskrimineerimist ei saa ei teoorias ega praktikas kusagil õigustada;

rõhutades, et inimeste diskrimineerimine rassi, nahavärvuse või etnilise päritolu järgi takistab rahvaste sõbralikke ja rahulikke suhteid ning võib rikkuda nende rahu ja julgeolekut ning takistada isikute harmoonilist koeksisteerimist isegi ühe ja sama riigi piires;

olles veendunud, et rassilised barjäärid on vastuolus mis tahes inimühiskonna ideaalidega;

tundes muret rassilise diskrimineerimise ilmingute üle, mida maailma mõnes piirkonnas ikka veel täheldatakse, ja sellise riikliku poliitika üle, mis rajaneb rassilise üleoleku või rassivaenu põhimõttel, nagu seda on apartheidi-, segregatsiooni- või muu nimetusega eraldamispoliitika;

olles kindlalt otsustanud rakendada kõik vajalikud abinõud selleks, et võimalikult kiiresti kõrvaldada rassiline diskrimineerimine selle kõigis vormides ja ilmingutes ning ära hoida ja välja juurida rassiteooriad ja nende rakendamise praktika, selleks et soodustada vastastikust mõistmist rasside vahel ja luua rahvusvaheline kogukond, mis on vaba kõigist rassilise segregatsiooni ja rassilise diskrimineerimise vormidest;

pidades meeles töö- ja kutsealast diskrimineerimist käsitlevat konventsiooni, mille Rahvusvaheline Tööorganisatsioon võttis vastu 1958. aastal, ja haridusalase diskrimineerimise vastast konventsiooni, mille Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Hariduse, Teaduse ja Kultuuri Organisatsioon võttis vastu 1960. aastal;

soovides ellu viia Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise deklaratsiooni põhimõtteid ja tagada kiireimate abinõude rakendamist selle eesmärgi saavutamiseks,

on kokku leppinud järgmises.

I OSA

Artikkel 1

1. Konventsioonis tähendab *rassiline diskrimineerimine* tahes vahe või erandi tegemist inimeste vahel, neile kitsenduste seadmist või nende eelistamist rassi, nahavärvuse, sugukondliku, rahvusliku või etnilise päritolu järgi, mille eesmärgiks või tagajärjeks on kaotada või vähendada inimõiguste või põhivabaduste tunnustamist, kasutamist või teostamist võrdsetel alustel poliitika-, majandus-, sotsiaal-, kultuuri- või muus ühiskonnaelu valdkonnas.

2. Konventsiooni ei kohaldata eristamiste, erandite, kitsenduste ega eelistuste suhtes, mida osalisriik kehtestab erinevalt oma kodanikele ja mittekodanikele.

3. Midagi ei tohi konventsioonis tõlgendada selliselt, et see mõjutaks kodakondsust või naturalisatsiooni käsitlevaid osalisriikide õigusakte, tingimusel et neis ei diskrimineerita ühtegi konkreetset rahvust.

4. Diskrimineerimiseks ei peeta selliste erimeetmete võtmist, mille ainus eesmärk on anda mõnele kaitset vajavale rassi- või etnilisele rühmale või üksikisikule eelis, et tagada talle inimõiguste ja põhivabaduste võrdne kasutamine, kui nende meetmete tagajärjel ei jää kehtima eri rassirühmade eriõigused ning meetmete võtmine lõpetatakse pärast eesmärkide saavutamist.

Artikkel 2

1. Osalisriigid mõistavad rassilise diskrimineerimise hukka ja kohustuvad viivitamata igal kohasel viisil ellu viima rassilise diskrimineerimise kõigi vormide kõrvaldamise poliitikat ja soodustama kõigi rasside vastastikust mõistmist, ning sel eesmärgil osalisriik:

a) kohustub mitte rakendama üksikisikute, inimrühmade või asutuste suhtes praktikat ega tegema toiminguid, mis on seotud rassilise diskrimineerimisega, ning tagab, et riigi- ja kohalikud asutused tegutsevad seda kohustust järgides;

b) kohustub hoiduma soodustamast, kaitsmast või toetamast mis tahes üksikisikute või organisatsioonide rassiliselt diskrimineerivat tegevust

c) võtab tõhusaid meetmeid selleks, et läbi vaadata valitsuse, riigi ja kohalik poliitika ning muuta, kehtetuks tunnistada või tühistada õigusaktid, mis põhjustavad rassilise diskrimineerimise tekkimist või selle põlistamist kõikjal, kus see juba eksisteerib;

d) keelab ja lõpetab osalisriik mis tahes üksikisikute, isikurühmade ja organisatsioonide rassiliselt diskrimineeriva tegevuse, kasutades selleks olenevalt asjaoludest kõiki kohaseid vahendeid, sealhulgas seadusandlikke abinõusid;

e) kohustub vajalikel juhtudel toetama paljusid rasse ühendavaid organisatsioone ja liikumisi ning teisi ettevõtmisi, mille eesmärgiks on rassibarjääride kaotamine, ning mitte soodustama rassivahede süvendamist.

2. Osalisriigid võtavad vajaduse korral erimeetmeid sotsiaal-, majandus-, kultuuri- ja muus valdkonnas, et tagada vajalik areng ja kaitse mõnele rassirühmale või neisse kuuluvatele isikutele ning võimaldada neile täielik ja võrdne inimõiguste ja põhivabaduste kasutamine. Pärast selliste meetmete eesmärgi saavutamist ei tohi ühelgi juhul jääda kehtima eri rassirühmade ebavõrdsed õigused või erioigused.

Artikkel 3

Osalisriigid mõistavad eriti hukka rassilise segregatsiooni ja apartheidi ning hoiavad ära, keelavad ja lõpetavad igasuguse sedalaadi tegevuse nende jurisdiktsiooni all olevatel territooriumidel.

Artikkel 4

Osalisriigid mõistavad hukka mis tahes propaganda ja organisatsioonid, mis rajanevad ühe rassi, nahavärvuse või etnilise päritoluga isikurühma üleoleku ideel või teoorial, samuti mis püüavad õigustada või ergutada rassivaenu ja diskrimineerimist mis tahes kujul, ning kohustuvad võtma viivitamata meetmeid, et juurida välja igasugune diskrimineerimise õhutamine või mis tahes diskrimineerimisaktid, ning sel eesmärgil ja kooskõlas inimõiguste ülddeklaratsiooni põhimõtete ja konventsiooni artiklis 5 selgelt määratud õigustega, muu hulgas:

a) kuulutavad, et juhul, kui levitatakse rassilisel üleolekul või rassivaenul põhinevaid ideid, kui õhutatakse mis tahes rassilist diskrimineerimist või kui pannakse mis tahes rassi või teise nahavärvuse või teise etnilise päritoluga isikurühma vastu toime vägivaldakte või õhutatakse nende toimepanemist või kui osutatakse rassistlikuks tegevuseks mis tahes abi, sealhulgas selle rahastamine, on tegemist seaduse järgi karistatava süüteoaga;

b) kuulutavad seadusevastaseks ja keelustavad sellised organisatsioonid, samuti sellise organiseeritud ja muu propagandistliku tegevuse, mis propageerivad ja õhutavad rassilist diskrimineerimist, ning tunnistavad osavõtu sellistest organisatsioonidest või sellisest tegevusest seaduse järgi karistatavaks süüteks;

c) ei luba riigi- ega kohalikel asutustel propageerida rassilist diskrimineerimist ega seda õhutada.

Artikkel 5

Kooskõlas artiklis 2 sätestatud põhikohustustega kohustuvad osalisriigid keelama ja lõpetama rassilise diskrimineerimise kõigis selle vormides ning tagama kõigi inimeste võrdõiguslikkuse seaduse ees, tegemata vahet rassi, nahavärvuse, rahvusliku või etnilise päritolu järgi, ning seda eriti järgmistele õiguste suhtes:

- a) õigus võrdsusele kohtu ja muude õigustmõistmisasutuste ees;
- b) õigus isiklikule julgeolekule ja riigi kaitsele vägivalda või kehavigastuste eest, mida võivad põhjustada nii ametiisikud kui ka mis tahes üksikisikud, rühmad või asutused;
- c) poliitilised õigused, sealhulgas õigus osaleda valimistel üldise ja ühetaolise valimisõiguse alusel, st õigust hääletada ja oma kandidatuuri üles seada; õigus osa võtta riigi valitsemisest, samuti riigiasjade juhtimisest igal tasemel ning võrdne avalikule teenistusele juurdepääsu õigus;
- d) teised kodanikuõigused, sealhulgas:
 - i) õigus riigi piires vabalt liikuda ja elukohta valida;
 - ii) õigus lahkuda mis tahes maalt, sealhulgas kodumaa, ja õigus kodumaale tagasi pöörduda;
 - iii) õigus kodakondsusele;
 - iv) õigus abielluda ja abikaasat valida;
 - v) õigus omada nii isiklikku kui ka ühisvara;
 - vi) pärimisõigus;
 - vii) õigus mõtte-, südametunnistuse- ja usuvabadusele;
 - viii) õigus arvamus- ja sõnavabadusele;
 - ix) õigus rahumeelselt koguneda ja ühinemisvabadusele;
- e) õigused majandus-, sotsiaal- ja kultuurivaldkonnas, sealhulgas:
 - i) õigus tööle ja töö vabale valikule, õiglastele ja soodsatele töötingimustele, õigus kaitsele tööpuuduse eest, õigus võrdsele tasule võrdse töö eest ning õiglastele ja rahuldavale tasule;
 - ii) õigus luua ametiühinguid ja neisse astuda;
 - iii) õigus eluasemele;
 - iv) õigus tervishoiule ja arstiabile, sotsiaalkindlustusele ja sotsiaalteenustele;
 - v) õigus haridusele ja kutseväljaõppele;
 - vi) õigus võrdselt osaleda kultuurielus;
- f) õigus kasutada mis tahes üldkasutatavaid teenuseid või pääseda mis tahes üldkasutatavasse kohta, nagu näiteks sõidukid, võõrastemajad, restoranid, kohvikud, teatrid ja pargid.

Artikkel 6

Osalisriigid tagavad igale nende jurisdiktsiooni all viibivale isikule pädevate riigisiseste kohtute ja muude riigiasutuste kaudu tõhusa kaitse ja kaitsevahendid igasuguse rassilise diskrimineerimise vastu, mis rikub konventsiooni ja kujutab endast ohtu selle isiku inimõigustele ja põhivabadustele; samuti tagavad nad õiguse esitada kohtutesse hagi, et saada õiglast ja küllaldast hüvitust kahju eest, mida nimetatud isik on kandnud niisuguse diskrimineerimise tagajärjel.

Artikkel 7

Osalisriigid rakendavad viivitamata tõhusaid abinõusid, sealhulgas õpetamise, hariduse, kultuuri ja teabe levitamise valdkonnas, et võidelda rassilist diskrimineerimist põhjustavate eelarvamuste vastu, ergutada rahvuste ja rassi- või etniliste rühmade vastastikust mõistmist, sallivust ja sõprust eesmärgiga populariseerida Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirjas, inimõiguste ülddeklaratsioonis, Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni rassilise diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise deklaratsioonis ja käesolevas konventsioonis sisalduvaid eesmärke ja põhimõtteid.

II OSA

Artikkel 8

1. Moodustatakse rassilise diskrimineerimise kõrvaldamise komitee (edaspidi *komitee*), mis koosneb 18 erapooletust eksperdist, kes on kõrgete moraalsete omadustega ning kes täidavad kohustusi enda nimel; osalisriigid valivad nad oma kodanike hulgast, pöörates tähelepanu võrdsele geograafilisele jaotusele ning mitmesuguste ühiskonnavormide ja peamiste õigussüsteemide esindatusele.
2. Komitee liikmed valitakse salajasel hääletamisel osalisriikide poolt nimestikku kantud isikute hulgast. Iga osalisriik võib esitada oma kodanike hulgast ühe isiku.
3. Esimesed valimised korraldatakse kuue kuu möödumisel konventsiooni jõustumisest. Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretär pöördub iga kord vähemalt kolm kuud enne valimispäeva kirjaga osalisriikide poole, tehes neile ettepaneku teatada kahe kuu jooksul nende esitatavate isikute nimed. Peasekretär koostab nimestiku, kuhu on tähestikjärjestuses kantud kõik sellisel viisil esitatud isikud ja ära märgitud neid esitanud riigid, ning esitab nimestiku osalisriikidele.

4. Komitee valitakse osalisriikide istungil, mille peasekretär kutsub kokku Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peakorteris. Istungil moodustavad kvoorumi kaks kolmandikku osalisriikidest ning komiteesse valitakse osutunud kandidaadid, kes on saanud kõige rohkem hääli ning absoluutse enamuse kohalviibinud ja hääletamisest osavõtnud riikide esindajate häältest.

5. a) Komitee liikmed valitakse neljaks aastaks. Esimestel valimistel valitud üheksa liikme volitused lõpevad kahe aasta pärast; nende üheksa liikme nimed määrab komitee esimees loosiga kindlaks vahetult pärast esimesi valimisi;

b) ettenägemata vakantside täitmiseks määrab osalisriik, kelle ekspert ei ole enam komitee liige, oma kodanike hulgast teise eksperti tingimusel, et komitee kiidab selle heaks.

6. Osalisriigid vastutavad komitee liikmete kulude katmise eest ajavahemikul, mil need täidavad komitees oma kohustusi.

Artikkel 9

1. Osalisriigid esitavad Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretäri kaudu komiteele läbivaatamiseks aruande seadusandlike, kohtu-, haldus- ja muude konventsiooni täitmise abinõude kohta:

a) aasta jooksul pärast konventsiooni jõustumist asjaomase riigi suhtes ja

b) edaspidi iga kahe aasta järel ja iga kord, kui komitee seda nõuab. Komitee võib osalisriikidelt küsida lisateavet.

2. Komitee esitab igaal aastal peasekretäri kaudu Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peaassambleele ettekande oma tegevusest ning võib teha ettepanekuid ja anda üldisi soovitusi, mis põhinevad osalisriikidelt saadud aruannetel ja tabelitel. Ettepanekud ja üldised soovitusid tehakse peaassambleele teatavaks koos osalisriikide märkustega, kui neid on.

Artikkel 10

1. Komitee kehtestab ise oma töökorra.

2. Komitee valib oma ametiisikud kaheks aastaks.

3. Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretär tagab komiteele sekretariaadi olemasolu.

4. Komitee istungid toimuvad tavaliselt Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peakorteris.

Artikkel 11

1. Kui osalisriik leiab, et teine osalisriik ei täida konventsiooni, võib ta sellest komiteele teatada. Komitee edastab teate asjaomasele riigile. Teate saanud riik esitab kolme kuu jooksul komiteele kirjalikud seletused või seisukohad selle küsimuse kohta ning teatab võetud meetmetest.

2. Kui küsimust ei lahendata kuue kuu jooksul alates riigi poolt teate saamisest kahepoolsete läbirääkimiste teel või muul pooltele vastuvõetaval viisil, on kummalgi riigil õigus anda see küsimus taasläbivaatamiseks komiteele, teatades sellest komiteele ja teisele riigile.

3. Komitee vaatab talle lõike 2 kohaselt antud küsimuse läbi, kui ta on rahvusvahelise õiguse üldtunnustatud normide alusel tuvastanud, et kõik kättesaadavad riigisisemed õiguskaitsevahendid on ära kasutatud ja ammendatud. See ei kehti juhul, kui niisuguste vahendite kasutusele võtmine on põhjendamatult veninud.

4. Komitee võib teha asjaomastele osalisriikidele ettepaneku esitada talle läbivaatamiseks antud küsimuse kohta asjassepuutuvat lisateavet.

5. Kui komitee arutab käesolevast artiklist tulenevat küsimust, on asjaomasel osalisriigil õigus saata oma esindajaid (ilma hääleõigusega) küsimuse arutamise ajaks komitee istungitest osa võtma.

Artikkel 12

1. a) Pärast seda, kui komitee on saanud ja hoolikalt kontrollinud kogu talle vajaliku teabe, määrab esimees *ad hoc* viieliikmelise lepituskomisjoni (edaspidi *komisjon*); komisjoni liikmed võivad olla või mitte olla komitee liikmed. Komisjoni liikmed määratakse vaidluspoolte üksmeelsel nõusolekul ja komisjon toimib asjaomaste riikide vahendajana, et lahendada küsimus rahumeelselt konventsioonist lähtudes;

b) kui vaidluspoolteks olevad riigid pole kolme kuu jooksul komisjoni kogu või osa koosseisu suhtes kokku leppinud, valitakse komisjoni liikmed, kelle määramise suhtes vaidluspoolled kokkuleppele ei jõudnud, komitee koosseisust kahe kolmandiku hääleteenamusega salajasel hääletamisel.

2. Komisjoni liikmed täidavad kohustusi enda nimel. Nad ei tohi olla vaidluspoolteks olevate riikide kodanikud ega sellise riigi kodanikud, mis ei ole konventsiooni osalisriik.

3. Komisjon valib esimehe ja kehtestab ise oma töökorra.

4. Komisjoni istungid toimuvad tavaliselt Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peakorteris või muus komisjoni määratud sobivas kohas.
5. Kui osalisriikide vaidluse tõttu moodustatakse komisjon, siis teenindab artikli 10 lõike 3 kohaselt loodav sekretariaat ka komisjoni.
6. Vaidluspoolteks olevad riigid kannavad võrdset Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretäri esitatud arve alusel kõik komisjoni liikmete kulud.
7. Vajaduse korral on peasekretäril õigus tasuda komisjoni liikmete kulud enne, kui vaidluspoolteks olevad riigid on need lõike 6 kohaselt hüvitanud.
8. Komitee saadud ja kontrollitud teave antakse komisjoni käsutusse ning komisjon võib kutsuda asjaomaseid osalisriike üles andma asjassepuutuvat lisateavet.

Artikkel 13

1. Kui komisjon on küsimuse täielikult läbi vaadanud, koostab ta ettekande oma järeldustest kõigi küsimuste kohta, mis puudutavad vaidluse faktilist külge, ja soovitud, mida ta peab vajalikuks vaidluse rahumeelseks lahendamiseks, ning esitab ettekande komitee esimehele.
2. Komitee esimees saadab komisjoni ettekande vaidluses osalevatele riikidele. Need riigid teatavad komitee esimehele kolme kuu jooksul, kas nad on nõus komisjoni ettekandes sisalduvate soovitudustega.
3. Kui lõikes 2 ettenähtud ajavahemik on möödunud, saadab komitee esimees komisjoni ettekande ja asjaomaste osalisriikide avaldused teistele konventsiooni osalisriikidele.

Artikkel 14

1. Osalisriik võib igal ajal teha deklaratsiooni, et ta tunnustab komitee pädevust vastu võtta ja läbi vaadata tema jurisdiktsiooni all olevate üksikisikute või isikurühmade avaldusi selle kohta, et riik on rikkunud nende konventsioonikohaseid õigusi. Komitee ei võta vastu ühtegi avaldust, kui see puudutab osalisriiki, kes pole niisugust deklaratsiooni teinud.
2. Kui osalisriik on teinud lõikes 1 ette nähtud deklaratsiooni, võib ta oma õigussüsteemis luua või määrata asutuse, kes on pädev vastu võtma ja läbi vaatama osalisriigi jurisdiktsiooni all olevate üksikisikute ja isikurühmade kaebusi selle kohta, et on rikutud nende konventsioonikohaseid õigusi, kui nad on ammandanud muud kohalikud õiguskaitsevahendid.
3. Lõike 1 kohaselt tehtud deklaratsiooni ja lõike 2 kohaselt loodud või määratud asutuse nimetuse esitab osalisriik Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile, kes edastab nende koopiaid teistele osalisriikidele. Deklaratsiooni võib peasekretärile saadetava teatega igal ajal tagasi võtta, kuid see ei tohi mingil määral mõjutada komitees arutatavaid avaldusi.
4. Lõike 2 kohaselt loodud või määratud asutus peab kaebuste nimestikku, mille tõestatud koopia edastatakse kord aastas asjakohaste kanalite kaudu peasekretärile, kusjuures selle sisu ei avalikustata.
5. Kui lõike 2 kohaselt loodud või määratud asutuse lahend ei rahulda avaldajat, siis on tal kuue kuu jooksul õigus anda küsimus üle komiteele.
6. a) Komitee teeb iga laekunud avalduse konfidentsiaalses korras teatavaks osalisriigile, kes olevat rikkunud konventsiooni, kuid asjaomast üksikisikut või isikurühma ei nimetata ilma nende sõnaselge nõusolekuta. Komitee ei võta vastu anonüümseid avaldusi;
b) teate saanud riik esitab kolme kuu jooksul komiteele kirjalikud seletused või seisukohad selle küsimuse kohta ning meetmete kohta, mida see riik võiks võtta.
7. a) Komitee vaatab avaldused läbi, arvestades kogu teavet, mida on tema käsutusse andnud asjaomane osalisriik ja avaldaja. Komitee ei vaata läbi mitte ühtki avaldust, kui ta ei tuvasta, et avaldaja on ammandanud kõik kättesaadavad riigisisised õiguskaitsevahendid. See ei kehti juhul, kui niisuguste vahendite kasutusele võtmine on põhjendamatu veninud;
b) kui komiteel on ettepanekuid ja soovitusi, saadab ta need asjaomasele osalisriigile ja avaldajale.
8. Komitee lisab oma aastaaruandes niisuguste avalduste kokkuvõtte ning vajaduse korral ka asjaomaste osalisriikide seletuste ja seisukohtade lühikokkuvõtte, samuti oma ettepanekud ja soovitused.
9. Komitee on pädev käesolevas artiklis ettenähtud ülesandeid täitma ainult neil juhtudel, kui vähemalt kümme osalisriiki on teinud lõike 1 kohase deklaratsiooni.

Artikkel 15

1. Seni kui pole saavutatud koloniaalmaadele ja -rahvastele iseseisvuse andmise deklaratsioonis [deklaratsioon sisaldub peassamblee 14. detsembri 1960 resolutsioonis nr 1514 (XV)] sätestatud eesmärgid, ei kitsenda konventsioon mingil määral kaebuste esitamise õigust, mille on nendele rahvastele andnud teised rahvusvahelised dokumendid või Ühinenud Rahvaste Organisatsioon ja tema eriorganisatsioonid.

2. a) Artikli 8 lõike 1 kohaselt asutatud komitee saab kaebuste koopiaid Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni nendelt organitelt, kes tegelevad vahetult konventsiooni põhimõtteid ja eesmarke puudutavate küsimustega, ning vaatab läbi konventsioonis sätestatud küsimuste kohta käivad kaebused hooldusaluste ja omavalitsuseta territooriumide ning kõigi muude selliste territooriumide elanikelt, mille suhtes kohaldatakse resolutsiooni nr 1514 (XV), misjärel esitab neile organitele selliste kaebuste kohta käivad arvamused ja soovitused;

b) kui riigid, kes kannavad vastutust punktis a nimetatud territooriumide valitsemise eest, võtavad nendel territooriumidel seadusandlikke, kohtu-, haldus- ja muid abinõusid, mis on vahetult seotud konventsiooni eesmärkide ja põhimõtetega, saab komitee Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni pädevatelt organitelt nende abinõude kohta käivate ettekannete koopiaid, mille kohta ta avaldab arvamust ja annab soovitusi.

3. Komitee koondab peassambleele esitatavasse aruandesse Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni organitelt saadud kaebuste ja ettekannete kokkuvõtted ning komitee selliste kaebuste ja ettekannete kohta käivad omapoolsed arvamused ja soovitusid.

4. Komitee taotleb Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärit kogu temale kättesaadavat lõike 2 punktis a nimetatud territooriumide kohta käivat konventsiooni eesmärkidega seotud teavet.

Artikkel 16

Vaidluste ja kaebuste lahendamist käsitlevaid konventsiooni sätteid kohaldatakse selliselt, et nad ei kahjustaks teisi diskrimineerimisvaidluste ja -kaebuste lahendamise viise, mis on sätestatud Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni ja tema eriorganisatsioonide asutamisdokumentides või nende vastuvõetud konventsioonides, ega takistaks osalisriikidel kasutada vaidluste lahendamise muid vahendeid nende üld- või erikokkulepete kohaselt.

III OSA

Artikkel 17

1. Konventsioon on allkirjutamiseks avatud Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni liikmesriikidele või tema eriorganisatsiooni liikmetele, Rahvusvahelise Kohtu statuudi osalisriikidele ja muudele riikidele, keda Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peassamblee on kutsunud saama konventsiooni osalisriigiks.

2. Konventsioon tuleb ratifitseerida. Ratifitseerimiskirjad antakse hoiule Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile.

Artikkel 18

1. Konventsioon on avatud ühinemiseks artikli 17 lõikes 1 nimetatud riikidele.

2. Ühinemine toimub ühinemiskirja hoiuleandmisega Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile.

Artikkel 19

1. Konventsioon jõustub 30. päeval pärast 27. ratifitseerimis- või ühinemiskirja hoiuleandmist Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile.

2. Riigi suhtes, kes ratifitseerib konventsiooni või ühineb sellega pärast 27. ratifitseerimis- või ühinemiskirja hoiuleandmist, jõustub konventsioon 30. päeval pärast selle riigi ratifitseerimis- või ühinemiskirja hoiuleandmist.

Artikkel 20

1. Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretär võtab vastu ja saadab kõigile konventsiooni osalisriikidele ning nendele riikidele, kes võivad saada osalisriigiks, reservatsioonide tekstid, mida riigid on teinud konventsiooni ratifitseerimisel või sellega ühinemisel. Kui riik on reservatsiooni vastu, peab ta 90 päeva jooksul pärast nimetatud teate saamist peasekretärile teatama, et ei nõustu nimetatud reservatsiooniga.

2. Konventsiooni eesmärgiga vastuolus olevad reservatsioonid, samuti reservatsioonid, mis võivad takistada konventsiooni alusel loodud organite tööd, pole lubatud. Reservatsioon loetakse vastuolus olevaks või tööd takistavaks, kui vähemalt kaks kolmandikku osalisriikidest on selle vastu.

3. Reservatsiooni võib igal ajal tagasi võtta Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile saadetava asjakohase teatega. Teade jõustub selle saamise päeval.

Artikkel 21

Osalisriik võib konventsiooni denonsseerida, saates sellekohase kirjaliku teate Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile. Denonsseerimine jõustub, kui on möödunud üks aasta päevast, mil peasekretär on teate kätte saanud.

Artikkel 22

Kahe või enama osalisriigi vaidlus konventsiooni tõlgendamise või kohaldamise üle, mida ei lahendata läbirääkimiste teel või konventsiooniga sätestatud menetluse korras, antakse vaidlusosalise taotlusel üle Rahvusvahelisele Kohtule, kui vaidlusosalised ei jõua kokkuleppele muu vaidluse lahendamise mooduse suhtes.

Artikkel 23

1. Osalisriik võib igal ajal esitada konventsiooni läbivaatamise taotluse Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile saadetava kirjaliku teatega.
2. Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peaassamblee otsustab, kas ja missuguseid meetmeid selle taotluse alusel võtta.

Artikkel 24

Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretär teavitab kõiki artikli 17 lõikes 1 nimetatud riike:

- a) artikli 17 või 18 kohasest allakirjutamisest, ratifitseerimisest ja ühinemisest;
- b) konventsiooni artikli 19 kohasest jõustumisest;
- c) artikli 14, 20 või 23 alusel saadud teadaannetest ja deklaratsioonidest;
- d) artikli 21 kohasest denonsseerimisest.

Artikkel 25

1. Konventsioon, mille hiina-, hispaania-, inglise-, prantsuse- ja venekeelne tekst on võrdselt autentset, antakse hoiule Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni arhiivi.

2. Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretär saadab konventsiooni tõestatud koopiad kõigile artikli 17 lõikes 1 nimetatud kategooriasse kuuluvatele riikidele.

Selle kinnituseks on valitsuste täievolilised esindajad alla kirjutanud konventsioonile, mis on avatud allakirjutamiseks 7. märtsil 1966 New Yorgis.